

ESIMESE ASTME KOHTU MÄÄRUS (neljas koda)

19. september 2005*

Kohtuasjas T-321/04,

Air Bourbon SAS, asukoht Sainte-Marie, Réunion (Prantsusmaa), esindaja:
advokaat S. Vaisse,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: C. Giolito ja J. Buendía Sierra,
kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 16. detsembri 2003. aasta otsus (C (2003) 4708 lõplik) mitte esitada vastuväited Prantsusmaa ametiasutuste poolt Air Australile antud riigiabi N 427/2003 kohta,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

EUROOPA ÜHENDUSTE
ESIMESE ASTME KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees H. Legal, kohtunikud P. Lindh ja V. Vadapalas,

kohtusekretär: H. Jung,

on andnud järgmise

määruse

Vaidluse taust

- 1 Komisjon andis 28. novembril 2001 regionaalabi suuniste alusel loa Prantsusmaa abikavale, mille põhjal antakse maksusoodustusi maksumaksjatele, kes teevad tootlikke investeeringuid ülemeredepartemangudes.
- 2 Kõnealuse abikava eesmärk oli soodustada investeeringuid piirkondades, mis kannatavad struktuuriliselt ebasoodsate olude tõttu, nagu saarelisus, kohaliku turu väiksus ja ettevõtjate madal viljakus.

- 3 Prantsuse ametiasutused teavitasid 28. juuli 2003. aasta kirjaga komisjoni ülemeredepartemangudele antavast investeeringutoetusest, mida nad kavatsesid anda lennuettevõtjale Air Austral.
- 4 Komisjon leidis EÜ artikli 88 lõikes 3 sätestatud eelkontrolli faasi lõpus 16. detsembril 2003 vastuvõetud otsuses C (2003) 4708 lõplik (edaspidi „otsus”), et selle meetme ühisturuga kokkusobivuse osas puudusid kahtlused ja järelikult ei olnud vajalik selle kohta vastuväiteid esitada.
- 5 Otsusest teatati Prantsuse valitsusele 17. detsembril 2003.
- 6 12. veebruaril 2004 avaldas komisjon Euroopa Liidu Teatajas kokkuvõtte, milles ta teavitas kolmandaid isikuid teavitatud abimeetme oluliste andmete kohta koostatud lühiülevaatega sellest, et ta ei esita kõnealuse meetme kohta vastuväiteid (ELT C 38, lk 4). Selles teatises täpsustas komisjon:

„Kogu otsuse tekst, millest on kõrvaldatud konfidentsiaalsed andmed, on kättesaadav autentse(te)s keel(t)es Internetist:

http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids.”

- 7 Hageja palus komisjonilt 7. juuni 2004. aasta kirjas kogu otsuse teksti.
- 8 Komisjon edastas hagejale kogu otsuse koopia 9. juuni 2004. aasta kirjas, mis saadi kätte 11. juunil 2004.

Menetlus

- 9 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 29. juulil 2004.
- 10 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel esitas komisjon eraldi dokumendina vastuvõetamatuse vastuväite, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 12. oktoobril 2004.
- 11 Hageja esitas 12. novembril 2004 oma märkused vastuvõetamatuse vastuväite kohta.
- 12 Air Austral esitas 14. detsembril 2004 Esimese Astme Kohtu kantseleile avalduse menetlusse astumiseks komisjoni nõuete toetuseks.
- 13 12. jaanuaril 2005 esitas komisjon nimetatud menetlusse astumise taotluse kohta märkused.

Poolte nõuded

14 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

- tunnistada hagi vastuvõetavaks;
- tühistada otsus;
- kohustada komisjoni ning Prantsuse Vabariiki võtma vajalikke meetmeid, et Air Austral tagastaks alusetult saadud abi;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

15 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

Vastuvõetavus

- 16 Vastavalt kodukorra artikli 114 lõikele 1 võib Esimese Astme Kohus poole taotlusel teha otsuse vastuvõetamatuse kohta ilma kohtuasja sisu käsitlemata. Vastavalt sama artikli lõikele 3 on edasine menetlus suuline, kui Esimese Astme Kohus ei otsusta teisiti. Käesoleval juhul peab Esimese Astme Kohus toimiku dokumente piisavalt selgeteks ja otsustab, et puudub vajadus suulise menetluse algatamiseks.

Poolte argumendid

- 17 Komisjon väidab, et hagi esitamise tähtaeg on möödunud. Hagi esitamise tähtaeg hakkas kulgema 12. veebruarist 2004, kui otsuse kokkuvõte avaldati Euroopa Liidu Teatajas. Seega oli otsus kättesaadav hiljemalt päevast, kui Euroopa Liidu Teataja avaldati Internetis.
- 18 Komisjoni sõnul oli hageja otsusest teadlik isegi enne seda kuupäeva. See, et otsusest teavitati ainult Prantsuse valitsust, ei takista järeldamast, et hageja, kes on Air Australi põhiline konkurent, pidi olema otsusest täielikult teadlik alates 16. detsembrist 2003, sest otsust kommenteeriti ajakirjanduses ja komisjon oli edastanud selle kohta pressiteate otsuse vastuvõtmise päeval. Hageja ei saanud olla otsuse olemasolust mitteteadlik kuni 7. juunini 2004, kui ta taotles otsuse tervikversiooni edastamist.

- 19 Komisjon märgib, et hagi esitamise tähtaeg hakkab kulgema alates sellest kuupäevast, mil Euroopa Liidu Teatajas avaldatakse sellised riigiabi puudutavad otsused nagu on sätestatud nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruses (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ [artikli 88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339). Järelikult, kuna kokkuvõttes sedastatakse selgelt võimalus saada otsuse koopია autentse keeles, siis nimetatud otsuse kättesaadavaks tegemine hiljemalt Euroopa Liidu Teataja Internetis avaldamise päeval võrdub täieliku avaldamisega. Tähtaeg on hakanud seega käesolevas asjas kulgema 12. veebruarist 2004, kui avaldati kokkuvõte ja kogu tekst tehti Internetis kättesaadavaks. Neil põhjustel on 29. juulil 2004 saabunud hagi esitamise tähtaeg ilmselgelt möödunud ja seetõttu tuleb hagi tunnistada vastuvõetamatuks.
- 20 Hageja ei tohi kõrvale kalduda õiguskorras kehtestatud hagi esitamise tähtajast ja väita enda 7. juuni 2004. aasta taotlusele tuginedes, et sellele tuleb kohaldada uut hagi esitamise tähtaega. Komisjoni 9. juuni 2004. aasta kirjaga, millega edastati hagejale otsuse tekst, ei alanud hagi esitamise uus tähtaeg. Pealegi tuletas komisjon selles kirjas meelde, et see tekst oli juba Internetis kättesaadav.
- 21 Lisaks sellele ei saa hageja tugineda ka vabandatavale eksimusele, kui tegemist ei ole sellist laadi käitumisega, mis üksi või määravas ulatuses on ajanud segadusse heauskse õigussubjekti, kes on piisavalt täitnud teadlikult ettevõtjalt üldjuhul nõutavat hoolsuskohustust. Käesolevas asjas ei saanud komisjoni käitumine, mis vastab kõigile teadaolevalt seaduslikule kohustusele, tekitada segadust ja olla hageja eksimuse põhjuseks.
- 22 Hageja rõhutab seda, et komisjoni 9. juuni 2004. aasta kirjas, millega edastati talle otsuse tekst, ei märgitud, et Euroopa Liidu Teataja C-seerias oli avaldatud otsuse kohta kokkuvõte, ega seda, et tühistamishagi esitamise tähtaeg hakkas kulgema selle avaldamisest. Komisjon ei pidanud seega kõnealust kokkuvõtet kolmandatele isikutele siduvaks.

- 23 Kokkuvõtte avaldamine Euroopa Liidu Teataja C-seerias ei ole kolmandatele isikutele siduv. Õigussubjektidelt ei saa mõistlikult nõuda Euroopa Liidu Teataja C-seeria (teave ja teatised) igapäevast jälgimist, et olla veendunud selles, et ühenduse institutsioonid ei ole vastu võtnud otsust, mis neile ei ole adresseeritud või millest neid ei ole teavitatud, ning mis võib mõjutada nende õigusi ja/või nende huve.
- 24 Seda enam on see nii, kui otsus on avaldatud väga kokkuvõtvalt, et mõne võtmesõnaga mainitakse üksnes otsuse vastuvõtmiskuupäeva, puudutatud liikmesriiki, pealkirja, õiguslikku alust, kõnealuse abi eelarvet ja abi eesmärki. See teade ei võimalda tutvuda akti sisu ja ulatusega, vaid eeldab Interneti-lehe uurimist.
- 25 Nõukogu eesmärk ei olnud muuta määruse nr 659/1999 artikli 26 alusel Euroopa Liidu Teataja C-seerias avaldatud komisjoni otsuste kokkuvõtted kolmandatele isikutele siduvaks. Kui nõukogu oleks pidanud seda avaldamist kolmandatele isikutele siduvaks, ei oleks ta huvitatud pooltele jättnud selgesõnaliselt õigust kõnealuse määruse artikli 20 lõikes 3 saada taotluse korral koopia nendest otsustest, millest teatatakse üksnes asjassepuutuvatele liikmesriikidele.
- 26 Hageja väidab, et kui otsust tervikuna ei ole avaldatud Euroopa Liidu Teatajas või kui sellest ei ole teavitatud, hakkab hagi esitamise tähtaeg kulgema alates sellest kuupäevast, mil saadakse teada kõnealuse akti sisust ja selle põhjendustest, tingimusel et selle edastamist on taotletud mõistliku aja jooksul. Käesolevas asjas ei ole hagejat siiski kunagi teavitatud komisjoni tulevases otsusest ja hagejal puudus seega põhjus Euroopa Liidu Teataja ja veel vähem selle C-seeria uurimiseks.

- 27 Komisjoni argumendile, mille kohaselt pidi hageja olema otsusest teadlik alates 16. detsembrist 2003, väitis hageja vastu, et ta on hiljuti asutatud (2002. aasta novembris), alustas tegevust 2003. aasta juunis, tal on vähe töötajaid (139) ja tal puudub enda juriidiline osakond.
- 28 Komisjon on vastuolus EÜ artikli 88 lõigetega 2 ja 3 jätnud palumata kolmelt Pariisi ja Saint-Denis' (Réunion) vahelisel liinil tegutsevalt lennuettevõtjalt, kelle hulka kuulub hageja, esitada märkusi Air Australile abi andmist käsitleva kava kohta, mis võib konkurente kõnealusel liinil mõjutada, nagu komisjon on otsuses tunnistanud. Sellest järeldub, et hageja võis seaduslikult olla mitteteadlik sellest, et otsus võib mõjutada tema õigusi ja huve.
- 29 Lisaks väidab hageja, et tal puudus kohustus olla teadlik otsuse vastuvõtmise ajal ajakirjanduses ilmunud artiklitest ja komisjoni pressiteadetest.
- 30 Hagejale esitati küsimusi Sematra (kohaliku segaosalusega äriühing, millest enamus kuulub Réunioni piirkonnale ja departemangule) poolt hageja konkurentidele antava rahalise toetuse seaduslikkuse kohta alles pärast seda, kui tõdeti, et hagejal tekkis märkimisväärne kahju seoses Air Australi tegevusega, mis kahjustas tõsiselt konkurentsi. Just kõnealuste uurimiste raames esitas hageja 7. juuni 2004. aasta taotluse.
- 31 Viimaseks märgib hageja, et ta saab tugineda ka vabandatavale eksimusele, millega ei saa kaasneda hagi aegumist, mis jätkaks ta ilma hagi esitamise õigusest.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 32 Esiteks tuleneb EÜ artikli 230 viienda lõigu sõnastusest endast, et meetmest teadasaamise kuupäev on hagi esitamise tähtaja kulgemise seisukohast meetme avaldamise või selle teatavaks tegemise kuupäevaga võrreldes subsidiaarne (Euroopa Kohtu 10. märtsi 1998. aasta otsus kohtuasjas C-122/95: Saksamaa *v.* nõukogu, EKL 1998, lk I-973, punkt 35; Esimese Astme Kohtu 12. detsembri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-296/97: Alitalia *v.* komisjon, EKL 2000, lk II-3871, punkt 61, ja Esimese Astme Kohtu 27. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-190/00: Regione Siciliana *v.* komisjon, EKL 2003, lk II-5015, punkt 30).
- 33 Käesolevas asjas on komisjon avaldanud kooskõlas määruse nr 659/1999 artikli 26 lõike 1 esimeses lauses sätestatud kohustusega Euroopa Liidu Teatajas kokkuvõtte, milles teavitatakse huvitatud isikuid otsuse olemasolust ja märgitakse muu hulgas otsuse vastuvõtmiskuupäev, puudutatud liikmesriik, abi number, pealkiri, abi eesmärk, õiguslik alus ja selleks ette nähtud eelarve. Kokkuvõttes mainitakse veel võimalust saada kogu otsuse tekst autentses keeles komisjoni Interneti-lehelt ja aadressi, mis võimaldab sellele juurdepääsu.
- 34 Asjaolu, et komisjon annab kolmandatele isikutele õiguse tutvuda tema Interneti-lehel oleva otsuse tekstiga tervikuna, ja see, et otsusest avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas kokkuvõtte, mille põhjal huvitatud isikud saavad kõnealuse otsuse tuvastada ja milles teatatakse neile võimalusest tutvuda otsusega Interneti vahendusel, tuleb pidada EÜ artikli 230 viiendas lõigus sätestatud avaldamiseks.

- 35 Seda järeldust ei muuda määruse nr 659/1999 artikli 20 lõige 3, mis sätestab huvitatud isikute võimaluse saada sellisest otsusest koopia.
- 36 See säte võimaldab huvitatud isikel saada koopiat kõigist määruse nr 659/1999 artikli 4 alusel vastuvõetud otsustest ehk mitte ainult otsustest, mille kohaselt meede ei ole abi (lõige 2), ja vastuväidete esitamata jätmise otsusest (lõige 3), mis avaldatakse kokkuvõttena, vaid ka ametliku uurimismenetluse algatamise otsusest (lõige 4), mis avaldatakse tervikuna. See võimalus on seega olemas sõltumata kõnealuste otsuste avaldamisest Euroopa Liidu Teatajas ja järelikult sõltumata ajamomendist, mil hakkab kulgema EÜ artikli 230 viiendas lõigus sätestatud hagi esitamise tähtaeg.
- 37 Käesolevas asjas ei ole vaidlustatud seda, et kogu otsuse tekst oli kättesaadav Internetist 12. veebruaril 2004, kui avaldati kokkuvõte. Hageja ei ole ka väitnud seda, et tal ei olnud tehnilistel või muudel põhjustel võimalik tutvuda kogu otsuse tekstiga Interneti kaudu. Järelikult hakkas hagi esitamise tähtaeg kulgema 12. veebruaril 2004, ilma et komisjonil oleks tulnud märkida 9. juuni 2004. aasta kirjas, et otsuse kohta oli avaldatud kokkuvõte või et hagi esitamise tähtaeg hakkas kulgema kokkuvõtte avaldamisest.
- 38 Teiseks tuleb vabandatava eksimuse mõistet tõlgendada kitsendavalt ja selle all saab mõista üksnes erakorralisi asjaolusid, mille puhul asjaomase institutsiooni käitumine, kas üksi või määravas ulatuses, on ajanud segadusse heauskse õigussubjekti, kes on piisavalt täitnud teadlikult ettevõtjalt üldjuhul nõutavat hoolsuskohustust (Esimese Astme Kohtu 29. mai 1991. aasta otsus kohtuasjas T-12/90: Bayer v. komisjon, EKL 1991, lk II-219, punkt 29, mida kinnitas Euroopa Kohtu 15. detsembri 1994. aasta otsus kohtuasjas C-195/91 P: Bayer v. komisjon, EKL 1994, lk I-5619, punkt 26).

- 39 Käesolevas asjas ei saa vabandatava eksimuse olemasolu järeldada ainuüksi hageja esitatud faktilistest argumentidest, mille kohaselt ta on hiljuti asutatud, tal on vähe töötajaid ja tema personali hulgas puuduvad juristid.
- 40 Kolmandaks ja viimaseks on kokkuvõtte mõju hagejale kooskõlas õiguskindluse nõudega, mida tuleb järgida õiguskaitsevahendeid puudutavate sätete tõlgendamisel (vt selle kohta Euroopa Kohtu 15. jaanuari 1987. aasta otsus kohtuasjas 152/85: *Misset v. nõukogu*, EKL 1987, lk 223, punkt 11; *Esimese Astme Kohtu* 18. septembri 1997. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-121/96 ja T-151/96: *Mutual Aid Administration Services v. komisjon*, EKL 1997, lk II-1355, punkt 38). See, et kokkuvõtte avaldamiskuupäeva koos viitega Interneti–lehele arvestatakse vaidlustatud akti avaldamiskuupäevana, võimaldab kindlalt tuvastada täpse kuupäeva, millest alates hakkab kulgema EÜ artikli 230 viiendas lõigus ette nähtud kahekuuline hagi esitamise tähtaeg.
- 41 Sellega, et kokkuvõtte avaldamiskuupäeva koos viitega Interneti–lehele arvestatakse vaidlustatud akti avaldamiskuupäevana, tagatakse ka kõigi kolmandate isikute võrdne kohtlemine, mis kindlustab, et tähtaega hagi esitamiseks riigiabi puudutavate otsuste peale arvutatakse samamoodi, sõltumata sellest, kas otsus on Euroopa Liidu Teatajas avaldatud tervikuna või on selle kohta avaldatud kokkuvõtte koos viitega komisjoni Interneti–lehele.
- 42 Kuna otsus on avaldatud 12. veebruaril 2004, lõppes tulenevalt EÜ artikli 230 viiendast lõigust ja kodukorra artikli 102 lõigetest 1 ja 2 hagi esitamise tähtaeg 6. mail 2004. Järelikult on 29. juulil 2004 esitatud hagi tähtaeg ilmselgelt möödunud.

- 43 Lähtudes eespool esitatust, tuleb hagi jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

Menetlusse astumise avaldus

- 44 Kuna hagi on vastuvõetamatu, puudub vajadus otsustada menetlusse astumise avalduse üle, mille Air Austral esitas komisjoni nõuete toetuseks.

Kohtukulud

- 45 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

ESIMESE ASTME KOHUS (neljas koda)

määrab:

1. Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

2. Puudub vajadus otsustada Air Australi menetlusse astumise avalduse üle.

3. Mõista kohtukulud välja hagejalt.

Luxembourgis, 19. septembril 2005.

Kohtusekretär

Koja esimees

H. Jung

H. Legal